
FOLKETINGET



7. April 2011

Notat

om Finansudvalgets studierejse til Dublin og London

En delegation fra Finansudvalget har i dagene 7.-11. marts 2011 foretaget en studierejse til Dublin og London. Der henvises til det som bilag 1 vedlagte program samt deltagerliste (bilag 2).

Det primære formål med rejsen var at drøfte den politisk-økonomiske situation i Irland og Storbritannien og herunder de to landes tiltag i anledning af finanskrisen.

Nedenfor følger et resume af de i forbindelse med rejsen modtagne håndakter og af delegationens hovedindtryk fra rejsen.

1. Den politisk-økonomiske situation i Irland

1.1. Den politiske situation i Irland

Det irske parlamentsvalg 25. februar 2011 blev historisk: regeringspartiet Fianna Fail mistede over 50 mandater. Forud for valget havde alle politiske eksperter og analytikere forudset et valgresultat, der ville gå over i historien på grund af den store vrede hos vælgerbefolkningen over landets økonomiske og finansielle deroute. Det stod længe klart, at landets i særklasse mest indflydelsesrige parti gennem historien, Fianna Fail (FF), stod til et massivt nederlag.

Men at det blev så voldsomt, havde de færreste forestillet sig. Det politiske landskab kan have forandret sig for altid.

- FF, der siden 1932 har været landets største parti og i 2007 opnåede 78 mandater, fik omkring 20 parlamentsmedlemmer i 2011. Ikke alene blev regeringen væltet, men størsteparten af de udgående ministre opnåede ikke genvalg.
- Valgets vindere var Fine Gael (FG), Labour og Sinn Fein. Fine Gael, der altid har været landets næststørste parti, gik fra 51 mandater til 75 og blev dermed for første gang det største parti. Men det opnår ikke absolut flertal, som mange i dets top havde drømt om.
- Labour gik fra 20 til 36 mandater, det bedste resultat nogensinde og bliver for første gang næststørste parti i parlamentet. Meget tyder på, at partiet havde held med sin appel i slutspurten til vælgerne om at sikre et resultat, der ville medføre en koalitionsregering.
- Sinn Fein, hvis leder Gerry Adams stillede op for første gang i Irland og blev valgt, mere end fordoblede sit mandattal fra de nuværende 6 til 15 mandater.
- Partiet De Grønne, der har været i regering siden 2007, havde 6 medlemmer (hvoraf to kabinetsmedlemmer og to juniorministre) i det udgående parlament, men røg nu helt ud.
- Landets valgsystem PR-STV ("proportional representation by the single transferable vote"), der foruden Irland så vidt vides kun anvendes i Malta, favoriserer små partier og uafhængige kandidater. Der forventes at komme 15-20 medlemmer fra små venstrefløjspartier og uafhængige ind i næste parlament. Men det er en højst broget forsamling (allerede nu døbt "Rainbow opposition"), som Fine Gael næppe kan anvende til opnåelse af et stabilt regeringsgrundlag.

1.2. Den økonomiske situation i Irland

Irsk økonomi – og følgelig det irske samfund – har gennemgået en rutsjetur af hidtil uhørte dimensioner. Fra midten af 1990'erne og frem til 2007 var landet inde i to vækstperioder, hvis omfang kun kan sammenlignes med de boomende tigerøkonomier i Asien. Deraf navnet: Den keltiske tiger. Nøglen til succesen lå bl.a. i en ung veluddannet arbejdskraft og tiltrækning af udenlandske, specielt amerikanske, multinationale investeringer.

Første del var perioden fra 1990-2000, hvor økonomien voksede meget stærkt og beskæftigelsen steg fra ca. 1 mio. til ca. 1,8 mio. jobs. Efter den 11. september 2001 og den generelle afmatning i verdensøkonomien oplevede Irland sin anden vækstperiode affødt af et boom i byggeindustrien. Den markante vækst i disse år afspejles tydeligt i de økonomiske nøgletal. Det irske BNP pr. indbygger udgjorde i 1980 62 pct. af EU-gennemsnittet. 17 år senere, i 1997, nåede man for første gang op på EU-gennemsnit, og yderligere 10 år senere, i 2007, lå det irske BNP pr. indbygger på 148 pct. af EU-gennemsnittet, kun overgået af Luxembourg.

Den anden vækstperiode var i sagens natur usund i den forstand, at den drev ejendomspriser og lønninger i vejret og underminerede konkurrenceevnen. Da byggeboblen bristede, fik det meget alvorlige konsekvenser for den irske banksektor, der havde stillet sig meget villig til at finansiere den gradvise oppustning af økonomien. De irske banker havde ikke nævneværdige sub-prime lån, hvorfor man helt og aldeles kan betegne den irske bankkrise som hjemmelavet og en konsekvens af bankernes uansvarlige udlånspolitik til især en række meget store bygherrer. Bankernes aggressive udlånspolitik blev anført af Anglo Irish Bank, der indtil midten af 1990'erne kun havde en markedsandel på omkring 3 pct., men som med en aggressiv og ukritisk satsning på byggesektoren sad på hele 18 pct. 10 år senere. Og hvad værre var: Anglos erobring af markedsandele førte de to største banker, Bank of Ireland og Allied Irish Banks, til at glemme deres traditionelt mere forsigtige politik, hvorefter de ligeledes kastede sig ud i konkurrencen om markedsandele.

Krisen viste sig først for alvor i september 2008, hvor det for den irske regering blev klart, at i hvert fald landets på det tidspunkt tredjestørste bank, Anglo Irish Bank, ikke kunne fortsætte bankdriften uden et sikkerhedsnet. Den 29. september 2008 udstedte regeringen en to-årig bankgaranti (siden forlænget) omfattende alle irske bankers aktiviteter. Denne bankgaranti har siden været den mest omtalte og kritiserede regeringsbeslutning i den irske debat. Garantien forhindrede den irske banksektors kollaps, men den har ikke formået at genskabe tilliden til eller funktionsdygtigheden af de irske banker, ligesom regningen for de efterfølgende store tab i bankerne i realiteten er blevet sendt videre til de irske skatteydere. I begyndelsen af 2009 viste Anglo's eksponering sig at være af et sådant omfang, at statens overtagelse blev uundgåelig. Det er siden blevet besluttet, at bl.a. Anglo skal lukkes ned inden udgangen af 2011. Regeringen har indtil nu indskudt ca. € 46 mia. i bankerne, hvoraf € 29 mia. er alene gået til Anglo Irish Bank.

Banksektoren var og er imidlertid ikke det eneste problem, som den irske regering har skullet slås med. Stigende arbejdsløshed og en konjunkturafhængig skattestruktur betød, at statens indtægter indenfor meget kort tid faldt drastisk – fra 2007 til 2009 faldt skatteprovenuet med ca. 1/3. I 2010 udgjorde budgetunderskuddet omkring 18 pct. af BNP, og det endda på trods af de betydelige nedskæringer, som har været iværksat siden 2008. Siden 2007 er BNP pr. indbygger i Irland faldet med hele 17 procentpoint til 131 pct. Til sammenligning har faldet i Danmark været på ca. 4 procentpoint. Arbejdsløsheden er efter i en årrække at have ligget stabilt på omkring 4,5 pct. steget markant til omkring 13,5 pct., og Irland har i dag den næsthøjeste arbejdsløshedsprocent i EU, kun overgået af Spanien.

Den irske regering fremlagde den 24. november 2010 en 4-årig genopretningsplan, hvis overordnede mål er at bringe budgetunderskuddet ned under 3 pct. af BNP i 2014. Hovedlinjerne i planen er en samlet budgetforbedring på € 15 mia. i denne periode, fordelt med € 10 mia. i besparelser og € 5 mia. skatte- og indtægtsforhøjelser. Budgettet for 2011 indebærer budgetforbedringer for € 6 mia.

Da det i slutningen af november 2010 stod klart, at det ikke længere var forsvarligt at hente den eksterne finansiering på de internationale finansmarkeder (renten var for kortfristede irske statsobligationer på dette tidspunkt oppe på omkring 9,5 pct.), anmodede den irske regering om låneassistance fra EU og IMF.

Et økonomisk lyspunkt er den irske eksportsektor. Værdien af eksporten steg i 2010 til € 161 mia., det højeste tal for eksportsalg nogensinde. Ifølge Irish Exporters Association (IEA) voksede den samlede eksport af varer og tjenesteydelser med 6,7 pct. og med stadig stigende tendens gennem året til 18 pct. vækst i 4. kvartal. For 2011 forventer IEA en vækst i eksporten af varer og tjenester på 7,2 pct. Nøglesektorerne var forarbejdningsindustrien (især life sciences) og agri-foods, og man erobrede større markedsandele i Nordamerika, BRIK-landene og Asien.

Irland anmodede d. 21. november 2010 om låneassistance fra EU og IMF mhp. at genoprette den finansielle sektor, sikre den finansielle stabilitet og understøtte de offentlige finanser. Det samlede lånebehov blev anslået til € 85 mia., der er finansieret via IMF, eurolandenes lånefacilitet (EFSF), EU27-faciliteten (EFSM) og bilaterale lån fra Danmark, UK og Sverige. Irland bidrager selv til programmet ved hjælp af den overskydende likviditet, som Irland aktuelt har til rådighed fra tidligere statsobligationsudstedelser, hvilket beløber sig til ca. € 17,5 mia. Der er tale om en model, hvorefter € 50 mia. skal anvendes til at dække den irske stats finansieringsbehov i to år, og € 35 mia. stilles til rådighed for yderligere kapitalindsud o.l. i irske banker, som fortsat er svækkede.

Som en del af lånepakken har Irland af IMF og EU-Kommissionen fået et år yderligere til at nedbringe det offentlige underskud til under 3 pct. af BNP, således at deadline nu er 2015.

Det er klart, at den økonomiske krise og lånepakken er genstande for stor debat i valgkampen. Oppositionspartierne forholder sig kritiske til mange elementer i aftalen og ønsker en genforhandling, når og hvis de kommer til magten. Centralt i kritikken står renten på lånene fra EFSM og EFSF, hvor en udbredt opfattelse her i landet er, at denne er "straffende", og at det er uretfærdigt, at de irske skatteydere alene skal bære byrden af bankernes "tøjlesløse" udlån; også långiverne har et medansvar, hvorfor man går efter "haircuts" på bankernes efterstillede gæld.

Også nogle af landets mest ansete økonomer sår tvivl om lånepakkens realisme. Det anføres, at Irland balancerer på en knivsæg, idet forrentningen af den samlede udlandsgæld, der pt. nærmer den sig 100 pct. af BNP, formentlig vil forudsætte større vækst, end hvad der synes realistisk. Der er også højt estimerede økonomer, som peger på, at lånepakken ikke er stor nok, og at der vil komme til at mangle et to-cifret mia.-beløb, inden periodens udløb. Som modvægt hertil har centralbankdirektør, Patrick Honohan, ikke lagt skjul på, at han personligt ville blive skuffet, såfremt det blev nødvendigt at trække hele beløbet på € 35 mia., der er afsat til bankerne.

IMF har i januar 2011 offentliggjort den første rapport om gennemførelsen af den irske reformpakke. Hovedkonklusionen var, at indtil nu er implementeringen og udviklingen "on target". Starten på omstruktureringen af banksektoren er opmuntrende, men de kommende udfordringer er signifikante, sektoren er "under stress", og overrenten på irske værdipapirer er forblevet høje og volatile. For den kommende regering udestår der derfor vanskelige valg og beslutninger mht. de ikke levedygtige dele af banksektoren (herunder nedlukningen af Anglo Irish Bank), tilførsel af ny kapital og omstrukturering.

IMF-rapporten peger på, i lighed med de øvrige prognoser i den seneste tid, at et beskedent eksportdrevet opsving er undervejs; forventningerne til BNP-væksten i 2011 er reduceret som følge af gennemførelsen af 1. led i genopretningsplanen på i alt € 6 mia. De fleste prognoser taler omkring 1-1,5 pct. vækst i 2011, og en uændret arbejdsløshed omkring 13,5 pct., bl.a. som følge af fortsat emigration. Irland står over for store udfordringer politisk som økonomisk i 2011.

Først skal en ny regering på plads. Den vil formentlig som noget af det første kigge på vilkårene i lånepakken med EU og IMF. Taoiseach Enda Kenny (Fine Gael) har mødet med kommissionsformand Barroso og kansler Merkel mhp. at gøde jorden for de ønsker, som en ny irsk regering vil præsentere kort efter sin tiltræden. Den kommende regerings manøvrer muligheder vil være begrænsede, og den videre udvikling hovedsageligt afhænge af, hvilken vækst man kommer til at opleve. Forventningen til væksten i Irland for 2011 varierer fra 0,9 pct. (EU) til 2,4 pct. (Centralbanken). Finansministeriet selv har i deres 4-årsplan kalkuleret med en vækst på 1,7 pct. for 2011 og 3,25 pct. for 2012. De kraftige besparelser, der skal finde sted som del af denne plan, forventes at føre til en flad indenlandsk efterspørgsel og vil formentlig forhindre fald i arbejdsløsheden i 2011, og der bliver dermed tale om et meget langt sejt træk for Irland.

Som en del af at genskabe tilliden til den irske banksektor vil der i løbet af 1. kvartal 2011 af Centralbanken og det finansielle tilsyn, Financial Regulator, blive gennemført en ny skrap stress-test på de finansielle institutioners balancer, en såkaldt PCAR II. Den tidligere fra foråret 2010 (PCAR I) var blevet vurderet af IMF/EU/ECB under besøget i december måned, og de havde ifølge kilder i Centralbanken ikke fundet "major flaws". Men de pågældende var til gengæld ikke sikre på, at det var tilstrækkeligt til at overbevise markederne om de irske bankers styrke, hvilket rentudviklingen med stor styrke bekræftede, hvorfor man anbefalede en ny stress-test samt forhøjelse af bankernes kapitalkrav til 12 pct. PCAR II vil blive gennemført med eksterne folk, som vil gå ind i bankernes porteføljer lån-for-lån. Det vil være transparent og resultaterne blive offentliggjort.

2. Hovedpunkter ved møder og besøg i Irland

3.1. Møde med lekturer Colm McCarthy, University Campus Dublin

Formålet med mødet var at få en uafhængig økonoms vurdering af irsk økonomi i dag og i fremtiden.

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Finansmarkedernes reaktion på valget
- Om der er tale om en finansiel krise eller en bankkrise
- Om det vil være muligt at tilbagebetale gælden
- Hvorfor der ikke er blevet grebet ind på et tidligere tidspunkt
- Evt. genforhandling af Irlands betingelser ift. IMF/EU
- Hvorfor krisen er værre i Irland end andre steder
- Den offentlige reaktion på krisen
- Forbrugertilliden i kølvandet på krisen
- Irlands underskud på statsbudgettet og betalingsbalancen
- om eurozonen vil blive opløst som følge af krisen

3.1. Møde med Stephen Collins, political editor, The Irish Times

Formålet med mødet var at få en belysning af de politiske udfordringer, som Irlands nye regering står overfor i de kommende år.

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Om det er rigtigt forstået, at befolkningen ønsker nye politikere, ikke ny politik
- Om krisepolitikken er generelt accepteret
- Vil Irlands forpligtelser blive overholdt
- Var arbejdsløsheden et stort emne i valgkampen
- Om valgresultatet var som ventet
- Hvordan reagerer befolkningen på det – stadig – store antal gæstearbejdere fra Østeuropa
- Hvor vigtigt er det, at Irland kan bibeholde sin lave selskabsskatteprocent
- Er IMF "good cop" mens EU er "bad cop"
- Hvordan er sammenhængskraften i det irske samfund blevet påvirket af krisen
- Om Senatet vil blive afskaffet

3.1. Møde med David Begg, Secretary general for ICTU (svarer til dansk LO)

Formålet med mødet var at få fagbevægelsens vurdering af den økonomiske situation og de politiske valg, som skal træffes.

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Om det er rigtigt forstået, at befolkningen ønsker nye politikere, ikke ny politik
- Befolkningens krisebevidsthed
- Hvordan fagbevægelsen opfatter regeringens kriseplan
- Vil planen leve op til forventningerne om jobskabelse
- Befolkningens generelle holdning til EU
- Skyldes den positive holdning til EU irernes skepsis over for engelsk dominans
- Hvor mange irere er udvandret som følge af krisen

3.1. Møde med Governor Patrick Honohan og deputy Maurice McGuire, Centralbanken

Formålet med mødet var at få en orientering om banksektorens situation og perspektiverne for irsk økonomi i fremtiden.

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Vil de gennemførte planer på længere sigt løse Irlands problemer
- Vil Nationalbanken gennemføre de bebudede stress-test for banker
- Spændingsfeltet mellem kapitalkrav og kreditklemme
- Er det nødvendigt med fælles EU-regler for tilsyn med banker
- Hvad gjorde Nationalbanken for at forhindre krisen
- Hvad er virkningen af befolkningens høje opsparingskvote
- Gælder den politiske vilje mest en løsning af finanskrisen, ikke bankkrisen

3.1. Møde med Department of Finance

Formålet med mødet var at få en orientering om den generelle økonomiske situation, herunder mulighederne for genforhandling af EU/IMF-lånepakke.

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Den politiske "commitment" til at gennemføre reformerne
- Forløbet af "stress-testene"
- Hvornår situationen er "normaliseret" i Irland
- Om de planlagte reformer er tilstrækkelige
- Om regeringen vil forsøge at ændre IMF/EU lånepakken væsentligt

3.1. Møde med Andrew Healy, CEO, og Jesper Nielsen, deputy CEO, National Irish Bank og med Fergal O'brien, chief economist for IBEC (svarer til DI)

Formålet med møderne var at få en orientering om den irske banksektors eksponering over for ejendomsmarkedet og fremtidige perspektiver for bankdrift i Irland samt en orientering om erhvervslivets håndtering af krisen.

På møderne drøftedes navnlig følgende punkter:

- Årsagerne til krisen og grunde til, at der ikke blev taget hånd om den i tide
- Om den irske økonomi har "ramt bunden"
- Forventningerne til fremtiden
- Synet på IMF/EU aftalen
- Om det er rigtigt forstået, at befolkningen ønsker nye politikere, ikke ny politik
- Om det er muligt for Irland at betale gælden tilbage

3. Hovedpunkter ved møder og besøg i Storbritannien

3.1. Den politisk-økonomiske situation

Under koalitionsforhandlingerne i maj 2010 måtte både de Konservative og Liberaldemokraterne opgive en række mærkesager for at enes om regeringsprogrammet med finanspolitisk genopretning i centrum. Den politiske fællesmængde i koalitionen ligger dermed på det, britiske observatører

betegner som en liberal kurs – mindre stat; mere privat sektor; og mere ansvar til den enkelte i samvirke med andre. Til endnu større overraskelse for ministre i begge partier befinder de sig tilsyneladende godt med det. Meldingerne også fra ledende ministres politiske rådgivere er, at samarbejdet fortsat fungerer godt, trods uro i de respektive partier om væsentlige enkeltspørgsmål. Flertallet i Underhuset er stort nok til at kunne håndtere afvigende synspunkter hos selv 30-40 MP'er på forskellige politikområder. Første hovedopgave var at udstikke en kurs, der kunne reducere de voldsomme ubalancer i britisk økonomi. Dette er nu sket. Underskuddet på de offentlige finanser svarer i år til 11 pct. af BNP. Målet er at eliminere det i 2015 ved besparelser, øgede skatteindtægter og vækst. Besparelserne på i alt £ 81 mia. vil berøre alle ministerområder og alle lokale myndigheders aktiviteter. Kun det nationale sundhedsvæsen, grundskolebudgettet og udviklingsbistanden friholdes. Omkring 330.000 job i det offentlige ventes at forsvinde i de kommende fire-fem år. Til gengæld forventes knap 2 mio. nye jobs i den private sektor. Skatteindtægterne skal samtidig op. Væsentligst er momsforhøjelsen fra 17,5% til 20%. Den af Labour indførte topskat på 50 pct. fastholdes. Det er politisk vigtigt, da selskabsskatten sænkes.

Det nye "Kontor for Budgetansvarlighed" (OBR) blev etableret kort efter magtovertagelsen. Det er uafhængigt af regeringen, men har fuld adgang til alle finansministeriets beregninger og forudsætninger. OBR's bedste skøn nu er, at væksten i år bliver 1,8% og næste år 2,1%. Også derefter vil den ligge over 2% om året. Statsgælden når i 2014 op på 70% af BNP og forventes derefter at falde. Markederne tror på koalitionsregeringens finanspolitik. UK har konsolideret sin AAA-vurdering. Renten på statsgælden er lav.

Regeringen har fra starten forventet, at de næste 12-18 måneder bliver politisk meget vanskelige. De fleste offentligt ansattes løn er allerede fastfrosset i to år. Med en årlig inflation på 3% kan det mærkes. Skattestigningerne sætter for alvor ind fra 2011. Afskedigelserne bliver virkelig mærkbare senere i 2011. Omlægninger og besparelser i de sociale ydelser følger fra 2013.

Kritikere varslers velfærdssamfundets undergang med disse besparelser. Regeringen påpeger, at det samlede offentlige forbrug i 2015 forventes at svare til 41% af BNP, hvilket var niveauet i 2005/06. Regeringen vil meget mere end stram finanspolitik. Fra første dag har den givet sig i kast med et gennemgribende reformarbejde.

Det gælder sundhedsområdet. Der bliver nominelt ikke færre penge til det nationale sundhedsvæsen NHS. Men pengene skal – forenklet sagt - følge den enkelte patient, som i samråd med sin praktiserende læge vælger de bedste behandlingstilbud. Alle behandlingsinstitutioners resultater skal fremgå klart på internettet, så den enkelte patient kan træffe informerede valg. Ansvar og budgettet for behandlings-tilrettelæggelse flyttes således væk fra de eksisterende ca. 150 lokale sundhedsadministrationer til omkring 500 sammenslutninger af lægehuse. Modstanden mod disse planer i NHS med sine 1,4 millioner ansatte vokser i disse uger. Der er en vis frygt i regeringen for, at omlægningen løber ud af kontrol. En af premierminister David Camerons håndgangne mænd bistår derfor nu sundhedsministeren med at holde reformen på sporet.

Det meget komplekse system af sociale ydelser skal forenkles. Sigtet er, at det altid for alle arbejdsuelige skal kunne betale sig at arbejde. Der spares omkring £ 20 mia. i processen. Mens folkepensionisterne ikke rammes, vil det være folk på andre små overførselsindkomster, som mærker nedskæringerne mest. Dog bliver børnechecken – til mange Konservatives forbitelse – taget fra husstande med én indkomst på over ca. 380.000 kr.

Justitsministeren vil spare ved at reducere antallet af indsatte i britiske fængsler markant. Fængselsstraffe for mindre grove førstegangsforbrydelser skal erstattes med samfundstjeneste. Konservative "lov-og-orden" tilhængerne er bekymrede.

Undervisningsministeren mener, det offentlige skolevæsen producerer for mange tabere. Han tilbyder erhvervsliv, skoleledelser og forældre større indflydelse og ansvar for den enkelte skole. Den enkelte skoleinspektør bør gives slagkraftige sanktionsmuligheder overfor dårlige lærere og urolige

elever. Han vil øge kravene til faglighed. Lærernes fagforeninger er stærkt imod. Skoleledelser og forældrekrede reagerer i stigende grad positivt.

Labour-regeringen indførte undervisningsgebyrer for bachelor-uddannelserne. Liberaldemokraterne (lib-dem) lovede i valgkampen at afskaffe dem. Nu må partileder Nick Clegg og den ansvarlige lib-dem minister mere end fordoble gebyrerne. For der skal spares og ryddes ud blandt de dårligste universiteter. Trods tilbud om lån er studenterne i oprør. Lib-dem'erne har haft meget dårlige meningsmålinger i den senere tid, bl.a. som følge af denne sag.

Politireformer, reformer på kulturområdet, på integrationsområdet, pensionsreform etc. Stort set hele vejen rundt er markante ændringer, reformer og besparelser på programmet.

Politikere fra regeringssiden og topembedsmænd frygter i det stille, at det rent praktisk bliver svært at nå igennem lovmaskineriet med alle disse ændringer - for slet ikke at tale om implementeringen.

Labour-oppositionen betegner regeringens hast som ansvarsløs. Regeringsmedlemmer svarer, at Tony Blair i sine erindringer beklager, at hans regering kom alt for sent i gang med sit reformarbejde.

Regeringspartierne har aftalt, at næste Underhus-valg skal komme i maj 2015, og at de vil holde sammen indtil da.

Kalkulen er, at reformerne kan og skal gennemføres med stor hastighed, så freden har sænket sig i 2015. Det er tvivlsomt, om regeringen når i hus med alle disse dybt komplicerede reformer, som også fordrer holdningsændringer hos mange. Men den kan med sit solide flertal nå langt i retning af de udstukne mål.

Kalkulen er ligeledes, at det strukturelle underskud er væk i 2015, og at en gennem nogle år voksende privat sektor vil have opsuget såvel de afskedigede fra den offentlige sektor samt mange fra den store gruppe på overførselsindkomster. Kontoret for Budgetansvarlighed skønner, at regeringen har mere end 50% chance for at nå sine finanspolitiske mål.

Cameron og Clegg så intet alternativ til at gå i regering sammen. De viste sig som ledere, der efter nøje overvejelse traf valg, som kan koste dem deres politiske liv, hvis det går galt. Navnlig Clegg løber en stor personlig risiko, men ønsker at vise vælgerne, at den evige opposition, Liberaldemokraterne, kan betros regeringsmagt.

Der lurer fortsat mange farer på regeringens vej – interne såvel som eksterne. Især følger mange, om Liberaldemokraterne kan holde til den kommende tids udfordringer. Men stemningen i regeringen og i størstedelen af pressen er fortsat, at godt begyndt er halvt fuldendt.

3.1. Møde med Jens Larsen, MD, Chief European Economist, Royal Bank of Canada Capital Markets

RBC Capital Market er en investeringsbank, der leverer specialiserede produkter og tjenesteydelser til institutioner, virksomheder, regeringer og formuende klienter i hele verden. RBCCM har over 3.300 ansatte fordelt på 75 filialer i 15 lande. Virksomheden opererer i Asien, Australasien, Storbritannien, øvrige Europa samt alle større Nordamerikanske byer. RBCCM har kunder i over 100 lande, og har specialiseret sig i at rejse kapital, sikre markedsadgang, risikosikring, samt at købe og sælge aktiver. Ifølge Bloomberg, er RBCCM konstant rangeret blandt de 20 største globale investeringsbanker.

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Hvilke tilpasninger, der er nødvendige i den britiske økonomi
- Hvordan kan man sikre sig mod fremtidige kriser
- Hvorfor er det London, der er Europas primære finanscenter

- Er City of London undtaget fra regulering
- Kvaliteten af rating-bureauerne

3.1. Arbejdsfrokost med City of London Corporation

The City of London Corporation kombinerer gamle traditioner med rollen som en moderne lokal myndighed, der servicerer beboere, erhvervslivet og de mere end 320.000, der arbejder i det finansielle og kommercielle hjerte af Storbritannien, populært kaldet The Square Mile.

Ud over at levere lokale, offentlige ydelser fungerer The City of London Corporation som en interesseorganisation, der er dedikeret til at støtte og promovere The City of London som verdensleder indenfor finansielle og kommercielle tjenesteydelser gennem den politik, den fører, og gennem kvaliteten af de tjenester, den tilbyder.

Udover traditionelle lokale offentlige ydelser som uddannelse, socialområdet og byplanlægning varetager The City of London Corporation også en række særlige funktioner. Organisationen driver for eksempel sin egen politistyrke og kriminalret, ligesom den også ejer fem broer over Themsen og tre indkøbscentre. Mange af disse tjenester er finansieret af organisationens egne midler uden omkostninger for skatteyderne.

3.1. Møde med Carl Emmerson, Acting Director, Institute for Fiscal Studies

IFS er en anerkendt britisk tænketank og en vægtig kommentator indenfor områder som offentlige finanser, skat, velfærdspolitik, uddannelse og fattigdom samt mange andre relaterede spørgsmål. IFS målsætning er at fremme effektiv økonomisk politik og socialpolitik gennem bedre at forstå indvirkningen på individer, familier, virksomheder og de offentlige finanser.

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Om regeringens genopretningsplan er troværdig og gennemførlig
- Forbrugertilliden efter de annoncerede indgreb
- Om regeringens forudsigelser er troværdige
- Virkningen af indgrebene på konkurrenceevnen

3.1. Møde med Financial secretary Mark Hoban, MP, H.M. Treasury

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Om regeringens genopretningsplan er troværdig og gennemførlig
- Er det realistisk at gennemføre drastiske besparelser 5 år i træk
- Er der en "Plan B", hvis planen ikke virker
- Er der en kreditklemme
- Mulig regulering af finanssektoren
- Hvad sker der, hvis finanssektoren ikke bliver reguleret tilstrækkeligt
- Bonus i finanssektoren

3.1. Møder i Parlamentet

Det britiske parlament består af to kamre: Underhuset (House of Commons) og Overhuset (House of Lords). Underhuset har i dag 650 medlemmer og Overhuset ca. 740 medlemmer.

Medlemmerne i Underhuset vælges ved flertalsvalg i enkeltmandskredse. Den kandidat, der opnår flest af de afgivne stemmer i kredsen er valgt, uanset om kandidaten har opnået over halvdelen af de afgivne stemmer. Der stemmes formelt set på personer og ikke på partier.

Medlemmer af Overhuset er hovedsageligt udpeget af regeringen (for livstid). Dertil kommer 26 ærkebiskopper og biskopper fra Church of England samt 92 arvelige sæder.

All-Party Parliamentary Group on Denmark

All-Party Parliamentary Group on Denmark er en gruppe i det britiske parlament med det formål at pleje forholdet mellem det britiske parlament og det danske folketing. Gruppen har i øjeblikket 25 medlemmer. Formanden er Anne McIntosh fra de Konservative.

Economic Affairs Committee (EAC)

EAC er det økonomiske udvalg i House of Lords med beføjelser til at undersøge et bredt spektrum af økonomiske spørgsmål. Hver undersøgelse udmønter sig i en rapport, hvor konklusionen ofte indeholder opfordringer til nye politiske tiltag.

Treasury Select Committee (TSC)

TSC (også refereret til som House of Commons Treasury Committee) overvåger udgifter, administration og politik i HM Treasury (Finansministeriet). Herudover er det TSC's opgave at overvåge Bank of England (centralbanken), HM Revenue & Customs (skattemyndighed) og Financial Service Authority (tilsvarende Finanstilsynet).

Arbejdsfrokost med Treasury Select Committee i House of Commons og møder med Economic Affairs Committee, House of Lords, og All Party Group on Denmark

På møderne drøftedes navnlig følgende punkter:

- Bankkrisen
- Mulige ændringer i regulering af banker
- forbrugerbeskyttelse
- Indgreb mod bonus i finanssektoren
- Hvad man kan lære af krisen
- Er det realistisk med nulvækst i offentligt forbrug de næste 5 år
- Omfanget og arten af lobbyvirksomhed fra bankerne
- Folkeafstemning om forholdstalsvalg i maj 2011
- Mulig folkeafstemning om ændringer i Lissabon-traktaten
- Om premierministerens møde med de nordiske og baltiske lande er led i en ny strategi

3.1. Møde med Deputy Governor Charlie Bean, Bank of England

Bank of England er Storbritanniens centralbank (nationalbank) og blev grundlagt 1694, nationaliseret i 1946 og gjort uafhængig i 1997. Banken arbejder for at fremme monetær og finansiel stabilitet som en af hjørnestenen i en sund økonomi.

Banken er mest synlig i offentligheden i forbindelse med fastsættelsen af renten. Rentebeslutninger træffes af Monetary Policy Committee (MPC), som træffer beslutninger i lyset af det overordnede inflationsmål, der sættes af Finansministeren, og som er på 2 pct. Inflationen har gennem længere tid ligget over 3 pct., og er pt. 4 pct. Næste møde i MPC er den 10. marts 2011. Kommentatorer forudser, at Banken 'på et tidspunkt' i løbet af 2011 vil hæve renten.

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Muligheden for et "double-dip"
- Størrelsen af den private opsparing
- Hvornår stiger renten og hvor meget
- Regulering af finanssektoren
- Om Bank of England er enig i regeringens finanspolitik
- Stress-test af bankerne
- Holdningen til "euro-bonds"
- Bonus i finanssektoren
- Kvaliteten af rating-bureauerne
- Om City of London vil bevare sin nuværende status

3.1. Møde med Minister for Welfare Reform, Lord Freud, Department for Works and Pensions

Ministeriet er ansvarlig for velfærds- og pensionspolitikken og er UKs største offentlige serviceudbyder (servicerer 20 millioner borgere). I 2009-10 udbetaltes velfærdsydelse for GBP 192 mia. Den konservativ-liberaldemokratiske koalitionsregering har påbegyndt en række gennemgribende reformer indenfor DWP's ressort i form af reform af offentlige såvel som private pensionsordninger, reformer af velfærdsydelse, herunder også hele systemet for udbetaling af velfærdsydelse, samt welfare-to-work-programmer (aktivering, ung-i-arbejde mv.).

Storbritannien har gennem en årrække oparbejdet et kompliceret system af velfærdsydelse, hvor t.eks. arbejdsløshedsunderstøttelse suppleres af programmer for bl.a. indkomststøtte, førtidspension, handicapydelse, boligtillæg, skattefradrag mv. Yderligere kompliceres dette af, at ydelserne administreres af tre instanser: DWP, lokalregering og skattemyndighed.

Den 16. februar 2011 præsenterede regeringen sit lovforslag (Welfare Reform Bill) til grundlæggende reformer, som forudses gradvist indført. Grundlæggende sigtes på at forenkle det nuværende system, til én samlet velfærdsydelse, der tilpasses modtagerens specifikke behov.

Reformen søger at gøre op med det nuværende systems kompleksitet, velfærdsafhængighed, manglende incitament for jobtagning, samt fejludbetaling og svindel – alle forhold, som regeringen betragter både som selvstændige problemer, men også som gensidigt forstærkende i det nuværende system.

Som et led i den offentlige spareplan, hvormed der over godt fire år spares i alt GBP 81 mia., skal DWP over fire år spare GBP 18 mia. Imidlertid forventes velfærdsreformen i sine første år at koste ca. GBP 2 mia.

På længere sigt ventes reformen dog at føre til besparelser. Politisk er reformen begrundet i den forståelse at et liv i arbejde er mere tilfredsstillende, og skal kunne betale sig bedre, end et liv på overførselsindkomst.

I det nuværende system sidder ca. 5 mio. ud af en britisk arbejdsstyrke på godt 35 mio. fast i afhængighed af velfærdsydelse. For mange arbejdsløse, handicappede mv. kan det ikke svare sig at tage (deltids)job, idet deres indkomst kun hæves marginalt i forhold til det indkomstniveau, der oppebæres via velfærdsydelse (ned til 4 pence per tjent pund). Under det fremtidige system vil hver enkelt modtager af velfærdsydelse modtage én samlet ydelse, der består af to elementer: 1) arbejdsunderstøttelse til arbejdsløse og folk på meget lave indkomster; 2) leveomkostningsunderstøttelse til dækning af udgifter til bolig, børn, handicap m.v. til alle på lave indkomster. Ydelsen vil blive administreret således, at under et givent indkomstloft (higher earnings disregard) vil modtageren fastholde sin samlede velfærdsydelse uanset antal arbejdstimer. Overstiger modtageren dette indkomst-

loft, vil den samlede velfærdsydelse blive gradvist reduceret i takt med indkomststigning følgende en fast reduktionsrate.

I tillæg har reformen til hensigt at gøre op med fejludbetaling og svindel, som anslås at koste GBP 5 mia. årligt.

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Det nærmere indhold af velfærdsreformen
- Indførelse af optjeningsprincipper

3.1. Møde med Robert Chote, formand for Office for Budget Responsibility og Peter McDonald, chef for Budget Responsibility & National Audit Team i H.M. Treasury

OBR blev nedsat af koalitionsregeringen i maj 2010 med det formål at afpolitiserer de økonomiske forudsigelser. Dette er således nu OBRs opgave at levere uafhængige vurderinger af økonomien og de offentlige finanser. OBR har direkte kontrol over de økonomiske fremskrivninger og foretager uafhængige vurderinger af holdbarheden af regeringens budgetfremskrivninger samt vurderinger af, om landets budget lever op til de overordnede målsætninger for økonomien.

Budget Responsibility & National Audit Bill Team er det kontor i HM Treasury, der har ansvaret for oprettelsen af OBR, herunder de lovgivningsmæssige aspekter, opstilling af retningslinjer for OBRs arbejdsområde, funktioner og organisatorisk struktur mv.

På mødet drøftedes navnlig følgende punkter:

- Er de foreslåede nedskæringer gennemførlige
- Graden af uafhængighed af regeringen
- Kan oppositionen få beregninger af deres forslag

Program for
Finansudvalgets studierejse til Dublin og London
7.-11. Marts 2011

Mandag den 7. marts:

Kl. 09.25 Afrejse Kastrup

Kl. 10.25 Ankomst Dublin Airport med SK 537

Transport ved ambassadens foranstaltning og efterfølgende briefing ved ambassadør Niels Pultz.

Kl. 13.00 Oplæg og frokost med lecturer Colm McCarthy, University Campus Dublin, om irsk økonomi.

Kl. 14.30 Stephen Collins, political editor, The Irish Times.

Kl. 16.00 David Begg, secretary general for ICTU (svarer til LO)

Kl. 17.00 afgang til hotel Hilton, Charlemont Place (5 minutters gang fra ambassaden ved Grand Canal)

Kl. 19.00 afgang fra hotel til middag hos ambassadør Niels Pultz og fru Bodil Pultz. Gæster udefra: professor i økonomi ved Trinity College, Kevin O'Rourke (dansktalende) og professor (academic director) Poul Holm, Trinity College (dansk)

Tirsdag den 8. marts 2011

Kl. 9.00 Afgang fra hotel med bus.

Kl. 09.30-10.30 møde i Centralbanken med deputy director general Maurice McGuire og Governor Patrick Honohan (the Centralbank, Dame Street).

Kl. 11.00 Department of Finance, Government Buildings, Upper Merrion Street.

Kl. 12.30-13.45 arbejdsfrokost med Andrew Healey, CEO, og Jesper Nielsen (deputy CEO, National Irish Bank, IFSC International House, 3 Harbourmaster Place.

Kl. 14.00-15.00 Fergal O'Brien, chief economist for IBEC (svarer til DI). Ambassaden.

Kl 15.00 Afgang til lufthavn

Kl. 17.30 afgang med EI 176 til London Heathrow.

Kl. 18.50 Ankomst Heathrow, terminal 1, fra Dublin med EI 176

Kl. 20.30 Indkvartering på hotel Sloane Square, London SW1W 8EG

Onsdag den 9. marts

- Kl. 09.00-10.30 Morgenmadsmøde i ambassadørboligen mhp indledende briefing v. ambassadøren om den politisk/økonomiske situation i UK
- Kl. 11.00-12.00 Møde med Jens Larsen, MD, Chief European Economist, Royal Bank of Canada Capital Markets.
- Kl. 12.30-14.00 Arbejdsfrokost i City of London Corporation.
Vært: Director of Economic Development, Paul Sizeland
- Kl. 14.00-14.30 Rundgang i the Art Gallery & Amphitheatre i Guildhall, City of London Corporation
- Kl. 15.00-16.00 Møde med Carl Emmerson, Acting Director, Institute for Fiscal Studies (IFS)
- Kl. 16.30-17.30 Møde med Financial secretary Mark Hoban, MP, HM Treasury

Torsdag den 10. marts

- Kl. 09.30-10.30 Rundgang i Houses of Parliament ved Viscount Craigavon, sekretær i All Party Group on Denmark, inkl. overværelse af 'Speaker's Procession' i Central Lobby forud for mødeåbningen i Salen
- Kl. 10.30-11.00 Overværelse af debatten i Salen i House of Commons
- Kl. 11.00-12.00 Møde med medlemmer af the Economic Affairs Committee i House of Lords (Lord Best, Lord Kipsey og Lord Shipley) i Committee Room 3
- Kl. 12.00-13.00 Arbejdsfrokost (buffet) med kolleger fra Treasury Select Committee i House of Commons (IPU Room)
- Kl. 13.00-13.30 Uformelt møde med repræsentanter fra All Party Group on Denmark (IPU Room)
- Kl. 14.00-15.00 Møde med Deputy Governor Charlie Bean, Bank of England
- Kl. 15.30-16.15 Møde med Minister for Welfare reform, Lord Freud, Department for Works and Pensions
- Kl. 17.00-18.00 Møde med Robert Chote formand for Office for Budget Responsibility og Peter McDonald, chef for Budget Responsibility & National Audit Bill Team i HM Treasury.
- Kl. 19.30-22.00 Arbejdsmiddag i ambassadørboligen om de økonomiske og finansielle udfordringer i UK og i Danmark.

Middagsgæster:

- Henrik Andersen, CEO, ISS UK
- Viggo Birch, UK Managing Director, Novo Nordisk
- Isaac Sheps, CEO, Carlsberg UK
- Per Troen, partner CORREN TROEN (advokatvirksomhed) og formand for DK/UK handelskammer

Fredag den 11. marts

Kl. 07.30 Afgang hotel Sloane Square mod Heathrow
Kl. 09.55 Afrejse til København med SK504
Kl. 12.30 Ankomst Kastrup

Deltagerliste

Kristian Thulesen Dahl (DF), fmd.

Mike Legarth (KF)

Jens Peter Vernersten (S)

Morten Østergaard (RV)

Sekretariatschef Peter Bohlbro